Oświadczenie złożone
przez senatora Przemysława Błaszczyka
na 49. posiedzeniu Senatu
w dniu 8 stycznia 2026 r.

Oświadczenie skierowane do wiceprezesa Rady Ministrów, ministra obrony narodowej Władysława Kosiniaka-Kamysza

Szanowny Panie Ministrze!

Zwracam się do pana ministra w związku z licznymi sygnałami oraz prośbami, jakie napłynęły do mnie od mieszkańców Łęczycy, o podjęcie interwencji w sprawie umieszczenia, decyzją burmistrza miasta Łęczyca, sowieckiej haubicy wz. 1938 w obrębie Pomnika Bohaterów Bitwy nad Bzurą w Łęczycy.

Sprawa ta budzi istotne wątpliwości oraz emocje społeczne, zwłaszcza z uwagi na szczególny charakter miejsca, jakim jest pomnik poświęcony bohaterom bitwy nad Bzurą – największej bitwy kampanii obronnej 1939 r. i jednego z najważniejszych symboli ofiary żołnierza polskiego w walce o niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej.

W związku z podnoszonymi zastrzeżeniami pragnę poinformować, że Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Łodzi, pismem z dnia 19 grudnia 2025 r., znak: BUWŁd-0500(3)/25, podjął działania wyjaśniające w tej sprawie, kierując do burmistrza Łęczycy oficjalne zapytanie dotyczące celowości umieszczenia sowieckiej haubicy jako nowego elementu miejsca pamięci narodowej. W swoim stanowisku IPN zwrócił również uwagę na nieprzekonujący charakter publicznych wyjaśnień włodarza miasta oraz na fakt, iż tego rodzaju działanie może prowadzić do kontrowersji i podziałów społecznych.

W toku podejmowanych przeze mnie działań otrzymałem również odpowiedź Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie z dnia 22 grudnia 2025 r., nr 1264, podpisaną przez dyrektora muzeum, prof. dr. hab. Bogusława Packa. Z pisma tego jednoznacznie wynika, iż użyczenie przedmiotowej haubicy burmistrzowi Łęczycy nastąpiło za zgodą ministra obrony narodowej, a okres użyczenia określono na 2 lata. Jednocześnie Muzeum Wojska Polskiego wskazało, że nie brało udziału w podejmowaniu decyzji dotyczących kontekstu historycznego i symbolicznego ekspozycji, pozostawiając te kwestie wyłącznie władzom samorządowym.

Ta informacja rodzi istotne pytania, które w imieniu zgłaszających się do mnie mieszkańców pragnę przekazać panu ministrowi. W szczególności pojawia się wątpliwość, czy w momencie wyrażania zgody na użyczenie sowieckiej haubicy wz. 1938 Ministerstwo Obrony Narodowej miało wiedzę, iż sprzęt ten zostanie umieszczony bezpośrednio w przestrzeni pomnika o charakterze ściśle memorialnym, poświęconego bohaterom bitwy nad Bzurą, a nie w neutralnej przestrzeni ekspozycyjnej czy muzealnej.

W obecnej sytuacji politycznej i międzynarodowej, przy jednoznacznej ocenie historycznej agresji Związku Sowieckiego na Polskę od 17 września 1939 r., obecność uzbrojenia Armii Czerwonej w miejscu poświęconym polskim żołnierzom poległym w obronie ojczyzny budzi szczególne emocje oraz sprzeciw części społeczeństwa. Mieszkańcy zwracają uwagę, że taki przekaz jest dla nich nieczytelny i trudny do zaakceptowania, a sam pomnik traci przez to jednoznaczny charakter upamiętnieniowy.

Dodatkowe oburzenie wywołała informacja zawarta w piśmie Muzeum Wojska Polskiego, iż jako rozwiązanie problemu braku oryginalnych polskich dział z 1939 r. zaproponowano wykonanie ich kopii oraz ewentualne pozyskanie środków na ten cel w drodze zbiórki wśród mieszkańców Łęczycy. W opinii osób zgłaszających się do mnie sugestia ta jest wyjątkowo bulwersująca, w ich odczuciu prowadzi bowiem do sytuacji, w której społeczność lokalna miałaby finansować symboliczne „polskie" upamiętnienie, podczas gdy w przestrzeni pomnika, za zgodą organów państwowych, eksponowany jest sprzęt agresora.

Mając na uwadze wskazane informacje, zwracam się do pana ministra z uprzejmą prośbą o ponowną analizę przedmiotowej sprawy, w szczególności:

— zakresu informacji, jakimi dysponowało Ministerstwo Obrony Narodowej przed wyrażeniem zgody na użyczenie haubicy;

— zasadności umieszczenia sowieckiego uzbrojenia w przestrzeni pomnika o charakterze stricte memorialnym;

— możliwości podjęcia działań, które pozwoliłyby przywrócić Pomnikowi Bohaterów Bitwy nad Bzurą w Łęczycy jednoznaczny, spójny i godny charakter upamiętnienia polskich żołnierzy.

Z wyrazami szacunku
Przemysław Błaszczyk